

som *Højskolesangbogen* finns inte att jämföra med, men väl utgåvor med liknande ambitioner att samla en kanoniserad repertoar. Borčaks och Mars-tals bok kan inspirera till och visa vägar för forskning inom andra nationella kontexter. ■

Celebrating the International Council for Traditional Music är på samma gång en mäktig, omfattande, personlig, sammanfattande och detaljerad hyllning till och historieskrivning om ICTMD:s första 70 år. Redan dess vikt på 2056 gram gör den fysiskt närvarande för läsaren, en tyngd som också väl motsvaras av dess innehåll. Totalt innehåller den 72 bidrag av olika art (inklusive förord och några mindre avsnitt). I listan över medverkande räknas hela 65 personer upp.

Boken är strukturerad utifrån ett organisationsperspektiv. Efter förord och inledning, följer "Origins and operations". Här beskrivs ICTMD från starten 1947 under namnet International Folk Music Council (IFMC) och de efterföljande sju decennierna. Ett särskilt kapitel handlar om Maud Karpeles (1885–1976), nyckelperson för skapandet av och därefter arbetet med att utveckla ICTMD under lång tid. Hon förekommer också på flera andra ställen i boken. Som initiativtagare och därefter som drivande i flera olika positioner befästs hennes plats genom antologin i ICTMD:s historieskrivning. Även stadgar och andra styrdokument, arbetet med att skapa ett internationellt och inte i första hand europeiskt nätverk samt namnbytet 1981 till International Council for Traditional Music (ICTM) är exempel på sådant som också tas upp. Sedan 2023 heter organisationen numera International Council for Traditional Music and Dance (ICTMD), vilket också är den beteckning som används i den här recensionen.

Därefter flyttas fokus till ICTMD:s styrning i avdelningen "Governance". Avdelningen utgörs i första hand av presentationer av ordföranden (elva bidrag) och generalsekreterare (åtta bidrag) under de första 70 åren. Dessa bidrag är individfokuserade, ofta av biografisk karaktär med särskild vikt lagd vid de år som personen hade en position inom ICTMD. Dessutom ingår en översikt över styrelsens verksamhet.

Där de två första större avdelningarna har fokus på organisationens historik och styrning, både på en generell nivå och på individnivå, behandlar följande avsnitt de delar av verksamheten som kommer de många medlemmarna till del. Först ut är avdelningen om "Scholarly events" som presenterar återkommande mötesfora såsom världskonferenser, symposier, kollokvium och liknande. Vikten av att skapa sammanhang och mötesplatser löper här som en röd tråd, men även problem att utveckla en internationell organisation som även i praktiken har en global räckvidd.

Med ett särskilt intresse har jag läst den mest omfattande avdelningen: "Study groups". Studiegrupper utgör en viktig del i ICTMD:s verksamhet. I dem samlas forskare inom olika intressesfärer. I avdelningen "Study groups" återfinns totalt 25 bidrag av vid tiden för antologin verksamma grupper samt tre bidrag om studiegrupper eller motsvarande som inte längre är verksamma. I dessa beskrivningar framträder en mångfald med perspektiv och

BOOK

Celebrating the International Council for Traditional Music

Reflections on the First Seven Decades

Red. Svanibor Pettan, Naila Ceribašić, Don Niles

Ljubljana: University of Ljubljana Press and International Council for Traditional Music 2022.

Fulltext kan laddas ner här: <https://ebooks.uni-lj.si/ZalozbaUL/catalog/book/344>

Kompletterande bildgalleri: <https://www.ictmusic.org/publications/anniversary-publication/gallery>

KARIN L. ERIKSSON

aspekter. Alla bidrag ger en historisk översikt över respektive grupp, men en del av dem beskriver också hur man inom grupperna arbetat med forskningsrelaterade frågor av olika slag, exempelvis frågor som rör terminologi och forskningsmetodik.

Nästa avdelning – "Publications & expertise" – har ett något mer blandat innehåll. Tre av bidragen handlar om ICTMD:s publikationer: tidskriften, den mer nyhetsinriktade Bulletin samt en mer övergripande artikel om andra typer av utgåvor, såsom kataloger över folkmusikinspelningar och fonogram med dokumentationsinspelningar. I denna del återfinns också van Zantens bidrag om ICTMD:s relation till och roll som NGO i relation till UNESCO.

Sammantaget är det inte möjligt att ge boken en fullständig presentation i en recension som den här. Det finns dock några återkommande spänningsfält som flera av bidragen tar upp. Jag avslutningsvis vill reflektera över två av dem: Europa och resten av världen samt relationen mellan musik och dans.

Relationen mellan Europa och resten av världen, hur världen representeras i organisationen och hur organisationen är representerad i världen, är något som flera bidrag diskuterar. En del av detta rör organisationen och dess verksamhet i sig. Hit hör frågor som var världskonferenserna förläggs, hur icke-europeiska länder representeras i ledningen och i vilken region sekretariatet ska placeras. Men det handlar också om synen på forskning i sig. Vad ska man utforska? Utifrån vilka perspektiv?

ICTMD har länge haft en ambition att vara världsomfattande. Därför har frågor om hur organisationen är uppbyggd varit viktiga för flera presidenter. I Anthony Seegers bidrag om Klaus Wachsmann (president 1973–1977) beskrivs exempelvis Wachsmann som en president viktig för att omvandla ICTMD från en europeisk till en internationell organisation. Men det framgår också att breddningen dessutom handlar om forskningen i sig, där Seeger menar att Wachsmann bidrog till att organisationen starkare kom att förknippas med musiketnologi som forskningsfält (s. 85). Men problematiken med hur man ska se på relationen mellan Europa och övriga världen har även fortsättningsvis varit aktuell att hantera. En senare president, Adrienne L. Kaeppler (president 2005–2013), beskriver exempelvis själv att en viktig målsättning för henne bland annat var att öppna upp organisationen ytterligare: "My great hope for my presidency was to make the Council more international and less Eurocentric." (s. 104).

En ambition att koppla samman forskare från flera olika delar av världen har såväl politiska som praktiska sidor. Bland de politiska kan exempelvis relationen till olika styresskick i olika länder och ICTMD:s position till och arbete med detta nämnas. Bland annat så beskrivs organisationen som en viktig brygga över järnridån. Men också praktiska, konkretiserade i så enkla men samtidigt komplicerade frågor som vilket språk som ska användas i en studiegrupp – tyska eller engelska – och möjligheter för forskare att ha råd att åka till en världskonferens långt hemifrån. Dessa ibland väldigt kortfattade kommentarer om praktiska hinder, tycker jag är intressanta. Detta, eftersom de framhäver vikten av att mötesplatser är utformade på ett sådant sätt att de möjliggör för forskare oavsett skiftande bakgrunder och arbetsförhållanden att vara delaktiga i och påverka ICTMD:s verksamhet i stort.

Breddning och förflyttning av fokus påverkar helt klart även uppfattningen om vilken forskning som är relevant. Rör det sig om folkmusikforskning eller musiketnologisk forskning, vilka typ av frågor utforskas, hur och utifrån vilken empiri? Susanne Ziegler och Ingrid Åkesson visar på hur fokuset i en av de äldre fortfarande verksamma studiegrupperna – "Study Group on Historical Sources" (numera "Study Group on Sources and Archives for Music and Sound Studies") – förflyttat sig från att fokusera på europeisk folkmusik till traditionell musik från hela världen (s. 263). En förflyttning, menar de, som var parallell med namnbytet 1981.

I dag har organisationen som påpekats nyligen återigen bytt namn och därmed till sist också inkluderat dansen. Detta är på tiden, kan jag tycka, då dansen varit både ständigt närvarande under hela ICTMD:s verksamhet och samtidigt märkligt osynlig. Den är närvarande inte minst genom de historiska kopplingarna till English Folk Dance and Song Society i samband med bildandet, dansuppvisningar vid och i samband med konferenser, dansforskare och – inte minst – "Study Group on Ethnochoreology". Men också märkligt osynliggjord. På flera ställen beskrivs bland annat hur dansen inkluderats som en del av "musik" och att det i sin tur har kunnat motivera att "dans" inte funnits med i organisationens namn. Flertalet av presidenterna har också kommit från musikområdet; Kaeppler anges som inte bara den första kvinnliga presidenten utan också den första presidenten som också var dansforskare. Efter att läst antologin börjar jag fundera på just dansens plats. Kanske kan den sammanfattas – här medvetet hårdtaget – som viktig, men kanske inte alltid så viktig att den också ska synas ordentligt? Jag välkomnar därmed namnbytet som precis genomförts.

Att läsa den här boken har inte alla gånger varit enkelt. Jag ska medge att min läsning flera gånger gjorts med en hel del motstånd från min sida, då den i sig vid flera tillfällen känts övermäktig. Det blir helt enkelt lite för mycket och lite för många detaljer att ta till sig vid en läsning från pärm till pärm. Men detta innebär inte att innehållet i sig är ointressant eller oviktigt, tvärtom. Det är viktigt att centrala organisationer av det här slaget utforskas, beskrivs och dokumenteras och ett 70-årsjubileum är ett bra tillfälle att göra detta på. ICTMD har vidare varit och bör vara en viktig del i den musik- och dansetnologiska forskningens infrastruktur. Och det framgår helt tydligt, särskilt i bidragen om studiegruppernas historik, att verksamheten som sådan haft betydelse för de forskningsområden som stått i centrum. Flera av de individer som beskrivs har också varit viktiga inom sina respektive forskningsfält. Här kan antologin alltså bidra till att både beskriva olika forskningsområdens utveckling över tid och sätta in enskilda forskare i ett bredare perspektiv. Detta senare gäller inte minst biografierna över presidenter och generalsekreterare.

Jag vill avsluta med en sammanfattning av antologins allra sista avdelning: "Listening & looking ahead". Den består av ett bidrag sammanställt av Kirsty Gillespie med flera. Till bidraget har tio medlemmar från vardera regioner Afrika, Asien, Europa, Latinamerika, Nordamerika och Oceanien ombetts att beskriva den betydelse ICTMD har haft för dem personligen. Här framkommer att särskilt viktigt verkar ICTMD vara som en plattform för att skapa möten och nätverk mellan forskare från olika delar av världen och mellan forskare med olika bakgrunder. Det framgår också att ICTMD:s verksamhet

påverkat och utvecklat såväl deras forskning som deras undervisning, framför allt genom att bidra med nya perspektiv.

Samtidigt lyfts en del problemområden, särskilt sådana vars konsekvenser är exkluderande för deltagande i och känslan av tillhörighet till organisationen. Bland annat beskrivs en organisation som uppfattas som hierarkiskt strukturerad, där engelska som det centrala språket skapar språkbarriärer för forskare från flera delar av världen och där så praktiska saker som penningstransaktionssystem sätter krokben för att betala in en medlemsavgift som dessutom för många är dyr. Det finns med andra ord fortfarande många saker kvar att ta tag i de kommande åren. Med viss bävan ser jag nu trots en ibland seg läsning därför fram mot 100-årsantologin. ■

BOOK

Hur påverkar utövers migrantidentifikation deras villkor för att delta i det svenska musiklivet? Denna stora och viktiga fråga tar sig Jonas Ålander an i doktorsavhandlingen *Musik, migration och villkor: En studie om deltagandevillkor i det svenska musiklivet* framlagd i ämnet musikvetenskap vid Örebro universitet 2022. Studien tar sitt avstamp i frågorna: Hur manifesteras och kännetecknas migrantidentiteten i det svenska musiklivet? Hur villkoras deltagande i det svenska musiklivet?

Avhandlingen består av en kappa och tre artiklar. I artiklarna redovisas de tre delstudierna undersökningen bygger på. Den första, "Performing in Sweden: Migrant Musicians Possibilities and Impossibilities of Musical Participation",¹ är en intervjustudie om migrantidentitetens betydelse för utövers karriärer. I delstudie 2, "It's about togetherness: The Creation of Culturally Diverse Music Venues in Sweden",² är det istället musikarrangörer som intervjuats. Delstudien beskriver villkoren för arrangörer av musikpraktiker – såsom musikarrangörer – som har som målsättning att arbeta med migrations- och mångkultursfrågor. Den tredje delstudien är en medieanalys, "Migrants, Swedes and the unchanging practice of music: discursive representations in Swedish newspaper", samförfattad med Ulrik Volgsten.³ Här analyseras hur centrala begrepp och uppfattningar om migranter mening görs i svensk dagspress.

Avhandlingen har en stark diskursiv ansats och flera av teoribildningens begrepp och perspektiv är hämtade från politisk diskursteori. Sammantaget är det en perspektivrik undersökning, och många av de trådar som utvecklas är inte möjliga att ta upp här. I det följande ligger därmed fokus på studiens resultat och i mindre utsträckning på teoretiska perspektiv och deras användning. Två begrepp är centrala: "det svenska musiklivet" och "migrantidentitet".

"Det svenska musiklivet" beskrivs som stort och mångfacetterat, främst inkluderande "musikrelaterade tillställningar, konserter och andra sammanhang där musiken ges en central roll" (s. 28). Två nivåer beskrivs: *regim* som betecknar hela musiklivet och *praktik* som avser "de enskilda sammanhang som utgör musiklivet" (s. 28). Diskurser ses som övergripande strukturer för såväl regimer som praktiker. Alla praktiker inom regimen det svenska musiklivet undersöks av naturliga skäl inte. Istället utgörs de tre delstudierna

Musik, migration och villkor

En studie om deltagandevillkor i det svenska musiklivet

Jonas Ålander

Örebro Studies in Musicology 7
Örebro: Örebro universitet, 2022.

KARIN L. ERIKSSON

1. Ej publicerad vid tiden för disputationen. Senare publicerad i reviderad form i *Puls*, vol 8, 2023.
2. Tidigare publicerad i *Nätverket: Etnologisk tidskrift*, nr 22, 2020.
3. Tidigare publicerad i *STM-SJM*, vol 103, 2021.